

Ročník XVII

březen 2008

číslo 3

Jak se otloukají
polední ptačí zpěvy
o bolavá kolena

I já jsem litala vysoko
švitorky
a rozdávala se z lásky

Taky jsem tenkrát nevěděla
že dole číhají kořeny
a hlína

Viola Fischerová

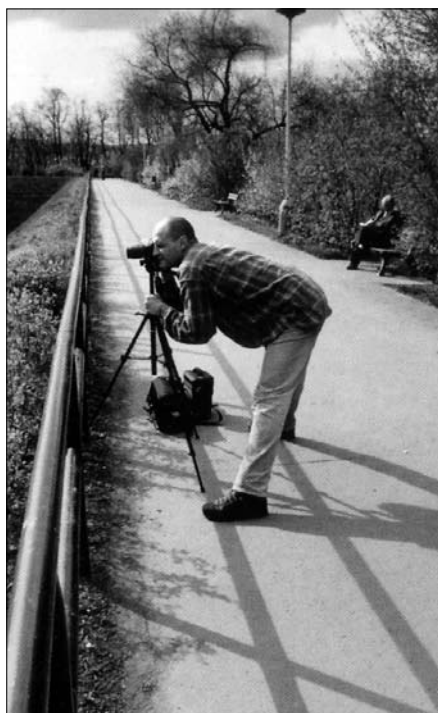

Foto: Markéta Možná

Úvodem

Na Hradě a na Kunčicích se nic nezměnilo. Někteří vyhráli. Potřebujeme se učit prohrávat. Společnost, sebe i druhé, lze pozvedat vždy; pořádkem v sobě a ve vztazích, zájmem o společné, nezištnou službou, úsilím o spravedlnost. (Vzpomínám, jak v 70. letech Ivan Medek a Jaroslav Vrbenský vynesli v Praze z domů na parník invalidy a udělali jim výlet po Vltavě.)

1. března mají pochodovat neonacisté Plzni, židovské obci pochod nepovolili.

Provinileci se jen dožadují práva, k povinnostem se už nehlásí. K odvedení pozornosti od svého skandálu potrefení křičí: „Kdo to řekl, vyzradil ...“

I u nás jsou více hlídáni řidiči, aby neparkovali zdarma, než altán v parku znovu a znovu ošklivě poničený sprejery.

V r. 1980 jsem na vlastní oči viděl nuzotu a nespravedlnost v Kosovu. Od válčení v bývalé Jugoslávii jsem kosovským přál samostatnost.

Když vidím, kolik mně dá práce vypracovat poznámky k nedělnímu evangeliu, říkám si, jak si nevážíme námahy, kterou Ježíš vynaložil, abychom Bohu porozuměli. A my, místo abychom mu naslouchali, se snažíme vymáčkout slzu nad jeho ukřižováním. To má Ježíš za sebou, jeho starost dovést nás k Bohu však trvá. /v

BEURONSKÝ KŘÍŽ

V Abu Dhabi chce emír bin Zayid ukazovat turistům vrcholná díla evropského umění, aby se v emirátu cítili jako doma. Má jen jednu podmínku: žádné dílo s Ukřižováním! Má to souvislost s Koránem? Nevím, neznám Korán. Ale já bych měl v té věci také jednu podmínku: aby současní umělci nepředstavovali minulost, ale přítomnost: Zmrtvýchvstalého! Jak výmluvné jsou otoské nebo řecké kříže, před nimiž stojí Kristus v královském hávu! Kristus živý, žijící! Kříž tam jen připomíná, že „nikdo nemá větší lásku než ten, kdo za své přátele položí svůj život.“ Na kříži skončilo utrpení a bolest, ale navždy zůstal Kristus, vrcholně konající. Být Reprezentantem lidstva ho stálo život, ale za to je od nás milován... Na parkovišti kláštera Beuron pokorně hledí z kříže ke svým probodeným nohám: „Jestliže Tě kdo kdy měl více rád než já, smíš ho milovat více než mne...“ Díky tomuto neznámému umělci! *Jan Rybář*

Izraeli, slyš nařízení a práva, která vás učím dodržovat, abyste zůstali naživu. To bude vaše moudrost a rozumnost před zraky lidských pokolení. Když uslyší všechna tato nařízení, řeknou: „Jak moudrý a rozumný lid je tento veliký národ!“ Což se najde jiný veliký národ, jemuž jsou jeho bohové tak blízko, jako je nám Hospodin? A kdo má taková nařízení a práva tak spravedlivá? Jenom nezapomeň na věci, které jsi viděl na vlastní oči, aby nevymizely z tvého srdce po všechny dny tvého života. Seznam s nimi své syny i vnuky.

(Srov. Dt 4, 1-9)

Bůh nám daroval své přátelství.

**Nemůžeme jej předat druhému,
ale můžeme z něj někdy někoho pohostit,
třeba povzbuzením k naději
nebo k vytrvalosti a odvaze.**

Začátek žalmu 22 citoval Ježíš na kříži. Proto je v křesťanské tradici asi nejzávažnější ze starozákonních statí. V celém žalmu jde o modlitbu Opuštěného. Ten tu říká: Jsem opuštěný, a to i od Boha (v.2-3), lidé se mi posmívají (v.8-9), právě proto, že jsem se na tebe, Bože, spolehl (v.9). Jsem obklíčen zlovolnými (v.17-18), pomoz mi (v.20), vytrhni mne (v.21), vysvobod' mne (v.22). Pak přichází zářez v dění, veliký obrat, proměna, vyjádřená pouze koncem celého žalmu a zde předjatá jediným slovem: Odpověděl jsi mi (konec v.22).

Člověk v bídě, osamocený a ztrápený, to není jen Kristus na kříži, to jsou dodnes mnozí lidé, kteří prožívají něco podobného. Takový člověk prožívá svou osamocenost jako velké břemeno a říká si: Všichni jsou proti mně, nikdo není se mnou, i Bůh se zdá být daleko. Ti nepřilíší moudří se ptají po příčině: Proč? Udělal jsem něco horšího, než ti druzí? Je to proto, že se na mě Bůh rozhněval? Nebo to má všechno ještě nějakou jinou příčinu, třeba mé určení, můj osud?

Ti moudřejší vědí, že je to bezvýhodné, když se zapleteme do luštění příčin a důvodů. A proto se - stejně jako Ježíš na kříži - ptají po smyslu a cíli toho, v čem se ocitli. Ptát se po posledním smyslu života a všeho trápení v něm, ptát se po posledním smyslu smrti a všeho, čím se nám přibližuje, to je - jak uvidíme - nadějná a smysluplná otázka. Nemělo by nám příliš vadit, že v žalmu je tato poslední otázka předkládána v barvitých a drsných obrazech, blízkých starověkému člověku: Jsem jako červ a ne člověk, obklíčili mne jako psi kořist, rvou mne jako lev, počítám své kosti. Některé z těchto žalmových obrazů najdeme přímo v evangeliích při líčení velikonočních událostí: Diváci pod křížem se mu posmívají: Uvalil svou věc na Hospodina, ať jej tedy Bůh vytrhne! A žoldněří losují o jeho oděv. Dobře to vystihují křesťanští vykladači, když zdůrazňují, že Ježíš tu nese hřích a bídu nás všech, vstupuje do naší situace a je nejbliž právě těm, kdo jsou docela na dně. Těm, jejichž trápení a úzkost se proměnila do jediné velké otázky po Bohu. Odpoví? Jak?

Už odpověděl, říká evangelium. Ale docela jinak, než to lidé čekali a než to mnozí čekáme dodnes. My čekáme, že nám to Bůh vysvětlí, a to takovým způsobem, abychom byli jednou provždy zbaveni svých úzkostí, strachů a vnitřních zápasů, že nám dodá definici, kterou se jednou provždy tohoto posledního smyslu zmocníme a budeme ho mít v hrsti. Popřípadě jej budeme moci ve svrchované sebejistotě blahosklonně přidělovat ostatním kolem. A ono to tak není. Bůh odpovídá událostí, zásahem, skutkem, z něhož jeho odpověď' musíme znovu a znovu ve víře odečítat a znovu a znovu ve víře předávat ostatním. A touto poslední Boží odpovědí je Kristovo vzkříšení. Stalo se něco nepochopitelného a neuchopitelného v před-

Parta mladých teenagerů opila kočku, nechala ji roztrhat bojovým psem a všechno si nahrála na video. Amatérští Lovci lebek se vydali po jejich stopách a policie je hned začala stíhat. Je to správně.

Pan K. ze zásady jezdí jako pirát. Dvěstěkilometrovou rychlostí mimo obec, sto dvacet po obci, běžně přejíždí dvojité čáry, dělá myšky vyplašeným řidičům. Taky si to nahrál na video, pochlubil se i do televize. Prý ho takhle jezdit baví. Nikdo se po jeho stopě nevydal, ačkoli může zabít sto koček a sto lidí, policie tvrdí, že nejsou důkazy, aby ho stíhala. Je to prý taky správně.

A ještě jinak. Policisté spolu se soudy nechali zavraždit pětiletého chlapce. Vlastní matkou a jejím druhem. Prostě jim ho včas neoddebrali, i když měli. Po jejich stopách jde jen zoufalý otec, amatérští Lovci lebek nikoli, protože Pěťova matka a druh nezabili kočku, nýbrž chlapce. Ani inspekce nikoho nestíhá. Prý to provedla a vše je taky správně. Nedávno jsem stál v nekonečné frontě aut před železničním přejezdem v Černošicích. Závory u místního nádraží nefungovaly, popojížděli jsme krokem snad hodinu.

Foto: B. M. Peterson

mětně a přírodovědně rovině. Bůh v Kristu sestoupil nejen do našeho utrpení, nýbrž i do naší smrti a přemohl ji. Ne zvenku, jak bychom si asi přáli, čekali a možná i trochu chápali, ale zevnitř. Uvnitř ve smrti. Na sobě samém. Jakoby se do našeho světa - říkám to jen velmi nedokonalým obrazem - prolomila nová dimenze, nový rozměr, nový věk.

A my tu stojíme, oslnění světlem shůry, koktáme Boží chvalozpěv a říkáme si se žalmistou to, co stojí jako poslední slovo za celým žalmem 22: „to učinil On“ - Bůh sám. Dvě smrtícího žaláře jsou otevřeny. Stačí vyjít. To jest - odvážit se a vyjít, jako Izrael z Egypta, jako ztrápená a ustaraná duše z hrobu svých úzkostí a hrůz. Všecko to Bohu odevzdat - starosti i - ty naše mnohé marné - radosti, úzkosti i zmatek, vše, co nás svírá a deptá. Kristovo vítězství je Boží odpověď' na vše, co nás drtí. - Učme se ji v pokoře přijímat i artikulovat, dávat dál. V podstatě je to jednoduché. Znamená to dávat dál lásku, která nás nese, tak, aby nesla i ty druhé.

z časopisu Farního sboru ČCE v Praze Hor. Počernic, r.2003

Řidič z auta za mnou popošel k známému, který naopak stál přede mnou a začal ho přesvědčovat, aby se připojil k petici, kterou on a jeho další známí už podepsali. Šlo o psí hovínka. Už je prý naprosto neúnosné, jak jsou lidé bezohlední. Jak nechávají své psy kadit naprosto volně, takže člověk každou chvíli do něčeho šlápne. Stačilo by prý ale jen dotlačit úřady, aby se vytvořila databáze psích exkrementů, co pes se známku, to srovnávací vzorek DNA. A když se pak najde někde psí hovínko, šup s ním na policii. Ať nechá taky udělat vzorek DNA a majitele

tvrdě stíhá. Správně! příkyvoval mu známý v autě přede mnou. Máš naprostou pravdu!

Druhý den jsem si přečetl v novinách, že přejezd nefungoval, protože zloději kovů ukradli za bílého dne tlumivku ze zabezpečovacího zařízení, a než se na to přišlo, projížděla auta zvednutými závory, aniž by řidiči tušili, že se na ně řítí rychlík. Někteří zareagovali jen tak tak na poslední chvíli a pak se vydýchávali u chodníku, někteří přitom dokonce možná šlápali do psího hovínka. Všechno je v zásadě správně - a přesto se ty všechny správnosti navzájem tak nějak ruší. Když jsem se

ptal na magistrátě, kolik pokut už nadělili občanům na základě nového zákona, který zakazuje kouření i na otevřených tramvajových zastávkách, pochvalovali si: Spoustu! Stejně jako těm, kteří neoprávněně parkují v nových parkovacích zónách. Když jsem si ale přečetl statistiky zločinností, zjistil jsem, že ve stejném teritoriu počet ukradených a vykradených aut zase vzrostl, počet přepadení náhodných chodců i provozoven rovněž a jejich objasněnost je dál mizerná. V podstatě skončí sepsáním protokolu a povzdechem: Asi to odložíme...

Čím dál tím víc si připadám jako na tom železničním přejezdu, kde kdykoli můžete přijít k nečekané újmě, nebo dokonce o život - a když to přežijete, potrestají vás za psí hovínko.

Snad už s tím naše politická reprezentace něco udělá. Ted', když konečně po jedenácti letech sporů rozhodla, že jezevčík smí při norování pokoušet lišku...

Čím dál tím víc si připadám jako na tom železničním přejezdu, kde kdykoli můžete přijít k nečekané újmě.

Josef Klíma, LN 23.2.2008

MLADÍ UŽ PREZIDENTA NA NIC NEPOTŘEBUJÍ

S Ivanem Medkem rozmlouval Marek Švehla:

„Jak se mám? Den ode dne hůř, ale to je v mém věku naprosto přirozené,“ prohodí se smíchem na uvítanou ze svého kolečkového křesla, v němž se po svém bytě na pražské Letné pohybuje. Ivan Medek zažil první republiku a všechno, co přišlo po ní. Ve více než padesáti letech ho komunisté vyhnali do Rakouska, odkud pak do konce normalizace zaznívalo legendární, hlubokým hlasem pronášené – Ivan Medek, Hlas Ameriky, Vídeň. Devadesátá léta spojil s prezidentskou kanceláří Václava Havla, nazývat ho Havlovým člověkem by ale bylo značně nepřesné. Jeho názorová nezávislost, víc než osmdesátileté zkušenosti a strohost v pronášených soudech z něj dělají jednoho z nejpozoruhodnějších glosátorů současného Česka.

Překvapila vás něčím prezidentská volba?

Ne. Až na jedinou výjimku, a to byla forma debaty o způsobu hlasování.

Co vás na tom zaujalo?

Myslím styl, myšlenky, způsob, jakým je politici vyjadřují. Je to beznadějná situace.

Na konci volby jsem dospěl k tomu, že jestli jsme si tyto lidi zvolili svobodně jako naše zástupce, pak nestojíme za nic.

Není to příliš příkré? Sama kandidatura Jana Švejnara je přece pozoruhodná. Fakt, že se dostal do hry tak silný, zajímavý kandidát, staví politiku do dobrého světla.

Ale prosím, uznávám, že ta skutečnost, jak se Jan Švejnár dostal daleko a přitom začínal z nuly, je obdivuhodná.

Zajímavý byl i zarytý odpor ODS vůči Švejnárovi, když si uvědomíme, že jde v českých poměrech o pravicového člověka s americkým pohledem na svět, což by mělo ODS konvenovat. Jde jen o křečovitý konec dlouhé Klausovy éry?

Já si myslím, že pro ODS byla děsivá hlavně představa, že by se Klaus eventuálně vrátil do stranické politiky. Jinak v ODS jsou lidé, kterým by způsob, jak se prezentoval Jan Švejnár, mohl být sympatický. Mohl by jim dávat pocit, že se Švejnarem přijde období klidné demokracie bez zbytečných gest a provokací. Na druhou stranu v ODS je také spousta lidí, kteří vidí ve Švejnárovi nebezpečí, protože Švejnár by pochopitelně otočil kormidlo směrem k Evropské unii. Způsob, jakým se někteří lidé, jako je třeba Jan Zahradil, vyjadřují k EU, je zcela ojedinělý a místy až legrační, protože říkají věci, které nejsou pravda.

Ale i díky tomu nejsou napravo od ODS žádní extremisté. Nehraje tedy svou roli vlastně dobře?

Ano, ODS sama sebe deklaruje jako jedinou pravicovou stranu u nás. Na druhé straně v pravém slova smyslu pravicová není. Ona nemá základní znaky pravicového myšlení, především konzervativismus, skutečnou snahu o udržení kvalit, které společnost vytvářela. Naopak má takovou představu, že ona ví všechno lépe. ODS je především fundamentalistická strana, nepřipouští alternativu a je závislá na idejích svého zakladatele.

Klaus v povolebním rozhovoru pro Mladou frontu interpretoval svoji výhru jako boj s nepolitickou politikou, jako boj s elitáři, kteří chtějí rozhodovat bez mandátů. Co si o tom myslíte?

Myslím, že tento způsob myšlení zvolil Klaus naprosto záměrně a že je typický pro jeho politické, ale i osobní myšlení. Běžně v rozhovorech polemizuje proti něčemu, co o něm dotyčný neřekl.

Demokracie bez politických stran není možná, ale jenom s politickými stranami také ne. Nelze z debaty vyloučit iniciativy, bez nichž

se žádná společnost neobejde a které jsou základním znakem života společnosti. A tyto iniciativy nemají ve své činnosti žádné hranice, kromě navrhování zákonů, prosazování vládních a státních věcí. Ostatně například Amerika vyrostla zespoda, z různých skupin a jednotlivých lidí a jejich politických požadavků. Je to tak všude – v Německu, v Anglii. Lidé jsou třeba delegováni do státních funkcí nejenom politickými stranami, ale také třeba soudy, královnou nebo jinými činiteli.

Člověk by řekl, že ekonomický liberál zná rizika rozhodování z jediného místa. Jak si tento Klausův politický centralismus vysvětlit?

On je přesvědčený, že jeho koncept je správný, a za druhé je přesvědčen, že dokud má všechno v rukou, nemůže se nic stát. Ale Klaus je cyklické téma spíš pro psychologa, který by analyzoval jeho povahu. Mě uklidňuje, že je tady spousta lidí, a nejen mladých, kteří prezidenta a vládu na nic nepotřebují. Když se podívám, jak se vyvíjí náš průmysl a zahraniční vztahy, tak je skoro jedno, kdo nahoře sedí. Ti lidé mají svoje kontakty a jsou napojeni na mezinárodní myšlenkové proudy. Mám pocit, že mezi lidmi, mezi odborníky je v podstatě jedno, jestli tam sedí Klaus nebo někdo jiný.

Při volbě hrála roli řada zákulisních jednání a výhrůžek, o nichž prakticky nic nevíme. Jsou dnes lidé o politice informováni dostatečně a ve srovnání s minulostí lépe?

Informování jsou obecně lépe, protože se změnila celková situace. Zdrojů informací je nesrovnatelně více než v minulosti. Lidé si ale za čtyřicet let komunismu zvykli novinám moc nevěřit.

Žil jste dlouho v Rakousku. Je to tam

jiné?

Tam je obecně důvěra větší. Média jsou velmi objektivní, konkrétně rozhlas nebo televize, a velmi dobře informují.

Čemu tedy Češi věří, když ne médiím?

Lidé u nás mají obecně skeptický, nedůvěřivý pohled na někoho, kdo pronáší nějaké myšlenky. Je to z velké části způsobeno zaprvé naší situací v 19. století, kdy jsme se poprvé snažili o nějaké politické myšlení, a celou tu dobu až do roku 1918 nás pronásledovalo dělení na MY a ONI. Nikdy předtím jsme neměli pocit vědomí společného státu. Pak přišli Němci, pak komunisti a zase to byli my a oni. Ti, co stáli v čele státu, byli často a právem podezíráni, že jsou zrádci nebo to dělají pro peníze...

Jak tahle tradice ovlivňuje českou politiku?

Pomalu se to začíná měnit. Lidé si začínají uvědomovat, že se jedná o ně, ne o žádnou skupinu vlevo, vpravo, nahoře. Ale stále to není zdaleka ono a společnost musí dorůst do vědomí, že demokracie nejsou politické strany, není to ani forma státu, je to především forma jednání společnosti.

Projevuje se to třeba v našem podezíravém pohledu na Evropskou unii, která má přitom na život v Česku jednoznačně pozitivní vliv?

Ano. Lidé mají strach, že budou muset dělat něco, co se jim nelíbí nebo co se jim nebude hodit. Proč se máme přizpůsobovat EU, když pan prezident říká něco jiného? Přitom pro každé společenství – rodinou počínaje – platí, že musí existovat prvek spolupráce a přizpůsobivosti. Společnost, která toto ztratí, je nespolehlivá.

Prokazují Češi, že se umí přizpůsobit?

V principu ano, zvláště když se podíváte na výsledky úspěšné ekonomiky i přes její z hlediska exportu nevýhodný kurz koruny.

Proč si Češi zatím nedokázali v Unii získat skutečného „přítele“?

Svým způsobem to tak je, my v Evropě nemáme vysloveného spojence, ale ani vysloveného odpůrce. Jsme vnímáni jako v podstatě pozitivní stát, který dělá dobře svoji práci, nedělá velké starosti ostatním, nevymýšlí si nic, co by mohlo zahýbat světem. Na druhou stranu za neschopnosti získat blízké spojence vidím příliš mnoho kriticismu a odporu vůči našim sousedům. Představa, že by Masaryk říkal, že jsme lepší než Němci či Poláci, je nemyslitelná.

Co jsou české národní zájmy?

Zájmy se obvykle točí kolem peněz, jiné jsou na severu a jiné na jihu. Český národní zájem spočívá v tom, aby se u nás lidé naučili i pod určitými tresty chovat k sobě slušně. A to za každých okolností. Nebo uznávali kvality druhého – to jsou všeobecné věci, které nejsou specificky české, ale u nás se projevuje jejich nedostatek výrazněji, protože máme za sebou minulost, která nás poznamenala.

Není národním zájmem také udržení kontroly nad politikou, třeba nad rozhodováním o nezávislosti Kosova?

My bychom především měli vědět, že naše rozhodnutí v otázce nezávislosti Kosova je v mezinárodní politice úplně irelevantní. Maximálně může poznamenat naše vztahy k některým státům, počínaje Ruskem. To ale nemá s českými národními zájmy společného vůbec nic.

Zažil jste v Rakousku nějaké debaty o národních zájmech?

Absolutně ne. Vůbec nic takového si nepamatuji.

Jak se díváte na obavu prezidenta a ODS, že za nás budou rozhodovat nadnárodní instituce?

Pokud jsou nadnárodní zájmy obecně výhodné, tak jsou taky nějakým způsobem výhodné pro nás. Protože těžko si lze představit nějaký zájem – jakýkoli –, který by ohrožoval jednu zemi a byl přitom schvalován všemi ostatními zeměmi. Pokud to není ovšem třeba taková věc jako nástup holocaustu. Ale pokud jde o to přizpůsobit moje zájmy zájmům celku, tak je to, myslím, vždycky dobré a užitečné, protože přehnané sebevědomí bez ohledu na to, co si ostatní myslí nebo nám navrhnou, je prostě špatné.

Já bych řekl, že přizpůsobování se, určitá loajalita vůči cizímu názoru a tak podobně je znakem dobré společnosti. Společnost příliš tvrdohlavá, která si představuje, že jediná má pravdu, je vždycky vystavená nejrůznějším pokušením a spěje k zániku. Tak se dnes chová třeba Rusko.

Je volba Václava Klause prezidentem krokem pryč od téhle užitečné přizpůsobivosti?

Myslím, že ani moc ne. Jsou to spíše určitá gesta poplatná současné situaci nebo jeho osobním názorům, třeba v souvislosti se Srbskem či jeho pozitivním vztahem k Putinovi. To jsou věci, které bych bral jako vnější projevy. Nemyslím si, že by do hloubky pan prezident... To by mě mrzelo.

Tento rozhovor vyjde v den šedesátého výročí února 1948. Co jste tehdy dělal?

Byl jsem administrativním správcem Českého komorního orchestru. To byl orchestr, který vznikl v roce 1946, a jeho členové, mladí muzikanti, většinou ještě posluchači školy, akademie a konzervatoře, si zvolili za šéfa Václava Talicha. Orchestr si získal pod jeho vedením neobyčejnou pozici, my jsme byli v roce 1948 pozváni do Salcburku, do Vídně a do Paříže. Když přišel únor, byl jsem pozván na ústřední výbor Národní fronty do hudebního oddělení, které bylo tehdy na Staroměstském náměstí. Tam mi sdělili, že Talich musí orchestr neprodleně opustit, jinak nedostaneme žádné subvence.

A kdy to bylo?

Začátkem března 1948, možná poslední dny v únoru. A já jsem říkal, že bez Talicha to nemá smysl. A oni řekli, že musíme v orchestru udělat akční výbor. Tak jsme tam angažovali jediného komunistu v orchestru a napsali takové prohlášení, že se Talicha nevzdáme a že věříme v československou demokracii. To byla samozřejmě sebevražda, žádnou sub-

venci jsme nedostali a orchestr byl rozpuštěn. Tím skončila celá tato éra. A já jsem potom žil z ruky do huby. Někdy v padesátých letech jsem byl pak pozván do České filharmonie, ale to už je potom úplně jiná doba.

Co jste dělal toho 25. února?

V den, kdy nastala vládní krize, jsem seděl doma a poslouchal rádio.

Jak tehdy člověk poznal, že se něco mimořádného odehrává?

Komunisté v podstatě hned potom, co se jednotlivé akční výbory zmocnily vlády v různých institucích, dali do rukou obrovskou moc lidem velmi nízkého typu, kteří začali ostatní vyhazovat, začalo se udávat, množila se spousta nejrůznějších nátlaků, zavírání. Tito aktivisté dávno seděli připraveni, až tato chvíle nastane. Politika se dostala na ulici, to je bez diskuse.

Kdy jste si vy osobně všiml, že je ohrožena demokracie? Bylo to, když jste řešili Talicha?

Foto: ing. Pavel Král

To už jsme věděli, že ke změně dochází. Zdělil jsem se, když jsem si přečetl principy Národní fronty. Ono to bude znít legračně, ale já jsem první velké politické zklamání zažil při četbě Košického vládního programu. Zdělil jsem se, když jsem tam četl základní principy sestavení vlády a vládní Národní fronty. Celé to znamenalo, že bude vyloučena opozice. Tady jsem si říkal – to přece nejde stanovit předem počet stran tak, aby nikdo jiný opozici nesměl vytvořit. To už nebyla žádná demokracie.

Národní fronta byl nápad komunistů, který zástupci nekomunistických stran akceptovali. Jak je možné, že neměli vlastní představy a návrhy?

Nepřipravenost části londýnského exilu byla úplně logická, protože oni se konkrétními plány nikdy nezabývali. Všecko dělal Beneš, úplně všecko, do nejmenšího detailu. A všechno také rozhodoval a všichni ostatní včetně Jana Masaryka byli přesvědčeni, že Beneš je jediný, kdo tomu rozumí.

Jak je možné, že tedy neprosazoval vlastní návrh poválečného rozvoje demokracie?

Já vám na to neodpovím, protože to, co bych říkal, by třeba nebylo úplně slušné.

Nabízí se otázka, jestli šlo komunistickému převratu nějak zabránit?

V únoru 1948 už to prakticky nešlo. Nemu-

selo k němu dojít, ale to by se musela změnit politika už někdy začátkem roku 47 anebo spíš na úplném začátku jednání o poválečném uspořádání. Jenže lidé byli silně ovlivněni tím, že Sovětský svaz vyhrál válku, byli silně ovlivněni představou, že tu bude jednou sociální spravedlnost, a ne nějaký kapitalismus atd.

Jaké jste tehdy měli informace o věcech, které se odehrály ve 30. letech v Rusku, kde vrcholily stalinské čistky?

Můj táta je měl, dozvídal se to jednak přímo od lidí, co v Rusku byli, nebo z kruhů ruských emigrantů. Všeobecně dostupné informace však nebyly nebo jen zkrácené.

Vy jste neuvažoval o emigraci hned po únoru?

Já jsem po únoru hned začátkem března o emigraci uvažoval, ale došlo tam k takové situaci: jednou jsem přišel domů a maminka mi řekla – škoda, že jsi nepřišel o půlhodiny dřív, volal tě doktor Černý, chtěl s tebou nutně mluvit, že něco musíte udělat společně. Černý byl ze Švehlův, ministr vnitra první republiky, agrárník, za války advokát. A když v roce 1940 umřel můj táta, byl tento doktor Černý stanoven rodinným poručníkem mě a bratra. Tehdy mi chtěl zřejmě nabídnout společnou emigraci, protože během dvou tří dnů nato emigroval. Bylo to začátkem března.

Když se člověk dívá na únor 1948, číší z něj jednoduché poučení, a sice že komunistům se nedá v ničem věřit. Platí tohle i v současnosti?

Platí. Je jasné, že komunisté jsou teď v klasické defenzivě, která se dá pojmenovat třeba jako zimní spánek nebo příprava na něco atd. Nyní se jim už nepodaří zmocnit se tohoto státu, mohou ale škodit, a to je nesporně věc, kterou umí. Já se komunistů nebojím, nedal bych jim ale sebemenší příležitost získat podíl na moci a na místě vládnoucích stran bych se je snažil vyšachovat ze všech možných úřadů a institucí. Havel je nezval jako stranu na Hrad nejen proto, že je neměl rád, ale především proto, že mu nemohli nic pozitivního říct, nebylo možné se s nimi o něčem radit. Jejich program je jednoduchý – zrušení demokracie v této zemi a nastolení socialistických pořádků.

Viděl jste už film Občan Havel, v němž také figurujete?

Viděl jsem ho doma, přinesli mi ho na DVD. Dival jsem se ale s takovou trémou, co tam kdo řekne, jak to bude vypadat, že si skoro nic nepamatuji. Lidé ale říkají, že ten film je dobrý.

Nakolik vám přítomnost kamery překážela v práci?

Mně nikdy kamera nepřekážela. Možná to bylo trochu tím, že jsem byl z předchozí práce zvyklý na mikrofon a posluchače.

Věděli jste, kdy a kde se budou záběry vysílat?

Ne. V době, kdy jsem byl na Hradě, jsme vůbec nevěděli, co se sběrným materiálem bude. Koutecký a jeho skupina byli mimo-

Ve svém posledním článku jsem tvrdil, že mezi našimi dvěma zeměmi (USA a Českou republikou) už neexistuje žádný rozdíl v názorech, zájmech nebo motivech jednání – že obyvatelé obou zemí přijali jako svou prioritu touhu po bohatství a zisku za každou cenu. Na svém tvrzení trvám, ovšem s následující výjimkou: přestože je úspěch měřený osobním bohatstvím a společenským vlivem snem, který i v Česku spřádá každá matka pro svého potomka, panuje zde představa, že je dosažitelný pouze za cenu morálního kompromisu. Úspěch se rovná zlu nebo nějaké černotě. Je to otázka úhlu pohledu. Když jsem se učil chápat americký sen, tedy naši představu o povolání, bohatství, domovu, rodině a bezpečí, říkali mi, že ho lze dosáhnout pouze neobyčejně tvrdou prací, obětavostí a pilným studiem. Kdykoliv uvidím v kterémkoliv americkém městě elegantně oblečeného muže za volantem mercedesu, okamžitě si pomyslím: tady přichází člověk, který tvrdě, dobře a poctivě pracoval. Nezdá se, že by totéž platilo v Česku. Tataž matka, jež povzbuzuje svého syna, aby se pilně učil, vydělal spoustu peněz a někam to dotáhl, ho varuje před úspěšným mužem na ulici. Proč to varování? Kvůli víře, že úspěchu nelze dosáhnout bez lži, krádeží nebo porušování zákona, bez zákulisních dohod nebo podlézání. Je to podivný recept: úspěch je nejvyšším dobrem, kterého lze dosáhnout

řádně sympatičtí, mimořádně klidní a vlivní, nepletli se do ničeho. Věděli jsme jen, že sbírá materiál, který jednou v historii může něco znamenat.

Měnilo se chování Havla v přítomnosti kamery?

Ani ne, choval se přirozeně. Měl jsem vždy dojem, že se všichni chovají přirozeně, že tam není tréma z kamery.

Jak dnes žijete? Jste doma, nikam nechodíte?

Já nejsem vidět a nechci být nikde viděn, toto interview považuji za výjimku.

Jak jste jako klient českého zdravotnictví spokojený s jeho službami?

Jako klient českého zdravotnictví jsem se všim naprosto spokojený, považuji své doktory za vynikající. Byl jsem v celé řadě nemocnic, všechny se mi zdají velmi dobré. V Rakousku jsem relativně nedávno dostal plicní embolii, říkali, že bych mohl v malé nemocnici umřít, tak mě převezli do nemocnice v Salcburku. Tam mi dali na vybranou jídlo a já jsem si objednal srně guláš na hříbkách. A musím říct, že jsem v životě nic tak dobrého nejedl ani v rakouských hospodách. Ráno přinesli kafe a to kafe bylo lepší, než jsem kdekoliv v Rakousku pil. Když se mě pak ptali doktoři v Praze, jak jsem se v té nemocnici měl, odpověděl jsem: všechno tu máte skvělé, ale mizerně vaříte.

Respekt 9/2008

pouze za cenu lhaní. Problém je v tom, že tento český pohled na úspěch začínám sdílet už i já. Jediné, co se o úspěšných, mocných a bohatých dozvídáme, jsou jejich skandály, aféry a nemorálnosti. Nezbyvá, než doufat, že budoucí generace si svoje bankovní účty neotevře rovnou v pekle. Netvrdím samozřejmě, že americký úspěch je imunní vůči morálním kompromisům. Máme svoje vlastní skandály, zločince a levoty. Rozdíl je ale v tom, že úspěch ve Spojených státech zjevně nezaručuje nedotknutelnost. V Americe máme silné a nezávislé soudy, zapálená a nedůvěřivá média a v případě, že vyjde najevo korupce, také přímou odpovědnost vůči veřejnosti. Lež neprojde ani nejvyšším ústavním činitelem, jak dokládají příklady prezidentů Nixona a Clintona. Právě tohle dovoluje Američanům zůstat optimisty, přestože negativní příklady se vždycky najdou. Pokud věříme, že úspěch je měřítkem všeho, pak nás jenom dodržování a upevňování pravidel dovede k víře, že úspěch je něco jiného než nutné zlo.

Autor je Američan, v Česku učí češtinu

Respekt 7/2008

MÍT A NEMÍT PROBLÉM

Slyšíme to dnes a denně. Z rozhlasu, televize i novin se stále znovu a znovu dozvídáme, že veřejní a spíše přímo političtí činitelé „nemají (s tím či oním) problém“. „Co říkáte tomu, že jste jako starosta města podepsal smlouvu bez výběrového řízení s firmou, která patří vašemu synovi?“ ptá se třeba novinář. „S tím nemám problém,“ odsekne funkcionář a všechny další dotazy odbude s tím, že už přeci jasně odpověděl.

„Považujete za správné, že jste jako zaměstnanec státní společnosti uzavřel pro stát nevýhodnou smlouvu s firmou, do níž jste vzápětí odešel pracovat?“ zní otázka jiného novináře a i v tomto případě si mohl ptaní ušetřit. Dotyčný přeci ani tentokrát s něčím takovým „nemá problém“.

Stejný obrat by se mohl objevit v desítkách jiných souvislostí, a děje se tak zpravidla v nepěkném kontextu. Tam, kde je ve vzduchu nepravost, zneužití čehosi, kde „ruka ruku myje“ a platí „malá domů“, všude tam zní unisono „Nemám problém“. Je to ohavné spojení, zároveň vyhýbavé a neosobní, svým způsobem technické sdělení, jehož pravým smyslem není nic jiného než zastřít skutečnost. „Nemít problém“ je v politice diplomatickým ekvivalentem odseknutí „Dejte mi pokoj“, „V čem se to chcete šťourat?“ či

„O tom se s vámi nebudu bavit“.

Ne že by politici neměli čas od času na vyjádření v tomto smyslu právo – a každý by je pochopil. Bulvár chce vědět, zda poslanec nemá přílišnou zálibu v pastelových kravatách. Není divné, když tráví dovolenou doma, zatímco jiní jezdí k moři? Proč si bere na recepci nejdříve zákusek a teprve pak předkrm? Nu v konfrontaci s otázkami takového novinářského důvtipu se přímo sluší všem těm šípům, ahům, bleskům a superům dát jednoznačně najevo, že je rozdíl mezi zvidavostí a přidrslou vlezlostí, mezi informováním veřejnosti a oslovinami.

Kupodivu tváří v tvář takovým dotazům veřejní činitelé k jindy spásnému „S tím nemám problém“ nesahají. Naopak. Na rozdíl od toho, co třeba jen vzdáleně zavání aférou ze široka pojednají o svém oblečení a ctěnému voličstvu doporučí i svého oblíbeného krejčího. Poeticky pohovoří o provoněném lese a o typicky české lásce k houbaření, přiznají se, že drží dietu, jejíž účinnost spočívá v požívání pokrmů v obráceném pořadí, než je běžné. Neboť – a to je podstatné – občas je třeba ukázat, že politik, zvláště ten z vysoké politiky, se od voličů vlastně neliší, že i on

má své všední radosti a starosti.

Jenže marná snaha. Ti, kterým jsou vlastně takové vzkazy určeny, se zhusta dívají na svět jinak než do médií promlouvající politik. Nepolitik málokdy řekne „S tím nemám problém“. Naopak, běžně uslyšíte, že lidé problémy mají, práci, penězi. „Mít problém“ znamená, že máme co činit s něčím neodkladným, co nesnese strpení. „Nemít problém“ naproti tomu

zůstává prázdnou floskulí, jedním z mnoha příkladů politické kryptomluvy našich dnů. Jejím strůjcům vděčíme i za jiná obohacení našeho jazyka – spojení ve stylu „není na pořadu dne“, „řešení v horizontu (dnů, měsíců či roků)“, „vnímání signálů“, „různých alternativ ve hře“.

Když politiky slyším takto mluvit, jako bych slyšel vzkazy ze světa, v němž se snad opravdu věří, že slovy se lze vyhat ze skutečnosti. Slova jsou však se skutečností propojena, mají obsah. Má ho i problém. Je spornou otázkou, tím, co je zauzleno, co zůstává oříškem, úkolem, nevyřešenou věcí, zapeklitou záležitostí. Řecký původ slova „problém“ dokonce odkazuje k něčemu, co jsme my sami hodili (balló - házím) – v určité době, na určitém místě. Je naivní si myslet, že co letí nedopadne.

Leo Pavlát

Foto: Ivan Cisar

AKTUALITY

V pondělí 3.3. v 15 hod. na faře **poděkujeme paním, které uklízejí** a zdobí letohradský kostel. Ty, které pečují o ostatní kostely, zveme na faru v pondělí 10.3. v 15 hod.

Pracovní setkání akolytů (kteří slouží podáváním Těla Páně) bude 10.3. v 19 hod. na faře.

Pracovní setkání lektorů, kteří čtou při bohoslužbách, bude 11.3. v 19 hod. na faře.

SLAVENÍ VELIKONOC

Pořad bohoslužeb je uveden na str. 12

Na Květnou neděli bohoslužba pokání v 15 hodin v kostele sv. Václava.

Na Zelený čtvrtek a Velký pátek začnou bohoslužby v 18 hod. v kostele sv. Václava v Letohradě.

Při obřadech **Zeleného čtvrtku** poděkujeme zástupně těm, kteří „myjí nohy“ druhým - slouží potřebným a farnosti.

Společně s **děti** se sejdem na **Velký pátek v 14 hod.** v kostele sv. Václava v Letohradě.

Na Bílou sobotu bohoslužby nejsou, církev v tichu čeká na liturgii Veliké noci (jíž začíná den Vzkříšení).

Slavnost Vzkříšení začneme slavit v Letohradě v 5 hod. ráno.

Kdo chce přijít jen na mši, ať přijde v 6.30 hod.

V kostelech je ještě zima, nenechte se zmást venkovní teplotou. Zvláště na slavnost Vzkříšení se teple oblečte a vezměte si s sebou svíčku.

Svíce v našich rukou, rozsvícená od velikonočního ohně, který je symbolem Krista, nám napovídá, jaký postoj máme zaujmout vnitřně. Svíce si můžete zakoupit předem v kostele.

Slavení Vzkříšení v kostele bude pokračovat společnou snídaní v Orlovně. Všichni jste srdečně zváni.

Prosíme, jídlo na společnou snídaní, můžete dopravit do Orlovny v sobotu od 18 – 19 hod.

Na Boží Hod nebudou bohoslužby ve vesnicích. Některé bohoslužby je dobré slavit společně. Druhá mše bude v 10.15 hod. v Letohradě.

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

8.2. Gabrielu Jansovou	84 let
18.2. Vladimíra Jansu	77 let
22.2. Jana Stejskala	84 let
25.2. Františku Moravcovou	93 let
27.2. Boženu Mikyskovou	81 let
29.2. Ladislava Matyáše	98 let

Zasedání Farní rady 13. února

- Na orlickém kostele se dodělávají poslední práce, oprava pískovcových prvků uvnitř kostela. Bohoslužby začnou, jen co vnitřek kostela vyschne.
- 23.2. připravujeme duchovní obnovu.
- V čase přípravy na slavení Velikonoc se chceme v rodinách společně více věnovat biblickým textům nedělních bohoslužeb.
- Velikonoce nebudeme zřejmě slavit na Orlici. Zatím je v kostele ještě vlhko. Pokud by se to změnilo, dáme vědět.
- Po bohoslužbě Vzkříšení jste všichni zváni na společnou snídaní do Orlovny (přejedeme z náměstí auty). Opět Vás prosíme o jídlo (na Bílou sobotu od 18 do 19 hod. bude otevřena kuchyně Orlovny).
- 24.2. v 16. hod. bude v lukavickém kostele koncert při příležitosti opravených varhan
- 4.3. se sejde FR v orlickém kostele, budeme posuzovat prototyp lavice.
- Jako každoročně poděkujeme na faře paním, které uklízejí kostely.
- Na faře se sejdou k pracovnímu setkání ti, kteří čtou v kostele a ti, co podávají Tělo a Krev Páně.
- Příští FR se sejde 12.3. v 19. hod.

zapsala Jana Skalická

Lukavická obec uspořádala v neděli odpodnedne 24. února v kostele při příležitosti opravených varhan velice pěknou slavnost. Nejprve bylo poděkováno všem, kteří opravu umožnili: panu Pavlu Plhoňovi za opravu, paní starostce Iloně Severové, obecnímu zastupitelstvu, dárcům, kteří přispěli penězi na opravu, i všem, kteří pomáhali. V následujícím koncertu nechal pan Prof. Václav Uhlíř zaznít varhany, letohradský sbor Familia Cantorum nabídl své hlasy. Pořadem provázal slovem pan Marek Hoffmann. Kostel byl plný, všichni účinkující byli pak pozváni k dobrému pohoštění. Děkujeme všem.

Rekonstrukce varhan byla financována z poloviny z veřejné sbírky, druhou polovinu uhradí obec ze svého rozpočtu. Celkové náklady činí 511 420 Kč.

Zpěv a muzika při bohoslužbách jsou prozřeným projevem naší vděčnosti Dárci a Udržovateli našich životů. Kostely bývají často nejvýznamnějšími stavbami obcí. Koncerty v kostelích nabízejí nejširší veřejnosti něco z pokladnice naší hudební kultury. Přátelství Boha vždycky pozvedá člověka. Prosíme Boha, aby nás krása, která má původ v něm – Tvůrci všeho, činila lepšími a přiváděla nás také jednoho k druhému.

Důchodkyně z Domu s pečovatelskou službou poslaly 1.300 Kč na opravu varhan letohradského kostela. Děkujeme.

U nás snad nikdo nestůně nebo neumě nepovšimnut. Vedle pomoci příbuzných míváme dobré sousedy. Paní Marie Anderlová, děkujeme Vám za Vaši péči o paní Elinku Jansovou.

Při přednášce pana Dr. Jeronýma Klimeše: „Partneři a rozchody“ byl plný sál Orlovny. Pane Dr. Klimeši, děkujeme za názornou přednášku. Nestačili jsme všechno probrat, zveme Vás k pokračování.

Charitní ples se opět vydařil. Děkujeme Charitě, sponzorům a všem, kteří se o něj přičinili. Kdyby nic jiného, už jen kvůli večeri stálo zato přijít. Nic neselhalo, hudba byla příjemná a tombola bohatá. Obdivovali jsme předtančení manželů Jantačových a dětí, které Jantačovi vedou. Vtipné bylo i druhé předtančení, skupina žen ze Záměle si přinesla vycpané mužské – možná, aby neměly pošlapané střevičky. Za rok přijdeme zase.

Děkujeme Vám, kteří jste přispěli na opravu orlického kostela při sbírce 17. února. Sešlo se 16.504 Kč.

Nezlomeným člověkem byl pan Ladislav Matyáš. Přemýšlivý, poctivý, rovný a statečný. Navzdory létům strávených ve vězení (odsouzen v r. 1952 k šestnáctiletému těžkému žaláři, pracoval v uranových dolech na Příbrami), se dožil obdivuhodného věku. Pokaždé, když jsem jej potkával, mě potěšil svou věrností evropské kultuře, která se projevovala nejen jasnými názory a zásadami, ale i pěkným oblečením a pečlivě vyleštěnými botami.

Významný psycholog Viktor Frankl (přezdíval Osvětim) říká, že ten, kdo má smysl života, dokáže přežít i velice těžké útrapy. Pan Matyáš to svým životem potvrdil. Společně jsme jej vyprovodili k Tomu, jež sytí spravedlností ty, kteří po ní svým životem touží. /v

Setkání s Janem Hellerem

Před 14 léty jsem dostal nabídku „Křesťanského magazínu“ k pouti do Izraele. Můj životní sen; navíc v ekumenickém obsazení. Jenže cena zájezdu pro mě byla přece jen vysoká. Ale, když jsem zjistil, že jede pan Prof. Heller, neváhal jsem. Do té doby jsem jej znal jen z jeho písemných projevů. Celý život učil Starý zákon a porvě a naposledy se dostal do Izraele. Největším zážitkem z Izraele pro mě byl on, jeho biblické komentáře, jeho krásná a milá osobnost, kořeněná osobitým humorem.

Večere Páně v betlémské jeskyni pro nás byla vyvrcholením celé pouti. To prohlásil nejen Jan Heller a Dr. Herián – další významná ekumenická osobnost. „Teď už můžeme zemřít“, řekl Jan Heller, „už jsme zakusili společenství Stolu Páně. Doma se zase vrátíme o krok zpět, nemůžeme předcházet zástup putujícího lidu božího, ale už jsem zahlédl zaslíbenou zemi jako Mojžíš a zažil víc, než Simenon, jež držel malého Ježíše v náručí.“ Těší mě, že Jan Heller už má ke Stolu Páně v božím království přístup naprosto volný. /v

Oblastní charita Ústí nad Orlicí - středisko Letohrad pořádá 11. a 12. dubna v průjezdu fary na Václavském náměstí v Letohradě tradiční jarní

HUMANITÁRNÍ SBÍRKA ODĚVŮ

pátek 11.4. – 14 až 17.00 hod.

sobota 12.4. – 9 až 11.30 hod.

Prosíme pouze o čisté a nositelné oděvy.

Sbírka je určena pro sociální šatník, který má Charita zřízen v Pobytovém středisku žadatelů o azyl v Kostelci nad Orlicí.

Další informace vám rádi poskytneme osobně na adrese: Oblastní charita Ústí nad Orlicí, středisko Letohrad, Na Kopečku 356, paní Marta Venclová, nebo na tel. 465 621 281

Oblastní charita Ústí nad Orlicí

prosím o hluboké i sportovní kočárky

pro obyvatele Pobytového střediska žadatelů o azyl v Kostelci nad Orlicí.

Předem děkujeme!

Další informace vám poskytneme na adrese:

Oblastní charita Ústí nad Orlicí, středisko Letohrad, Na Kopečku 356, u paní Marty Venclové nebo na telefonu: 465 621 281

Prázdninová dobrodružství

O jarních prázdninách jsem byla s dětmi na dvou výletech. V úterý jsme prosluněným městem Hradec Králové došli do aquaparku. Po cestě jsme nakukovaly (my dámy) do výkladních skříní s mnohými lákadly, kterým jsme však nepodlehly. V parku, u soutoku Labe a Orlice, jsme obdivovali krásné kačery a jejich méně barevné družky. Do katedrály jsme jen nahlédli, protože byla zavřená, a úprkem jsme se hnali za cílem – koupáním. Na zpáteční cestě jsme byli jaksepatří unavení. Musím říci, že všechny děti jsou výborní plavci a dokáží se ve vodě pohybovat jako delfini – hbitě, rozumně a s ohledem na druhé. Ale i na souši byly Vaše děti skvělé a měla jsem z nich radost.

V pátek jsme se vydali podpořit hokejové utkání do Pardubic. Neznalá poměrů v hokejové hale jsem se nechala kluky vést a jen jsem hlídala, abychom byli všichni. Každý jsme si vybojoval určité místo v „kotlí“, ze kterého jsme měli dobrý výhled. Jsem člověk, který nemá rád rámus, ale když fandit, tak fandit. Kolem nás létala různá slova, která zde nebudu uvádět (ze všeho se člověk může poučit, o všem je možné diskutovat). A protože jsme výborně fandili, výsledek utkání byl také výborný. Domů jsme odjížděli s dobrou náladou. Já jsem byla přímo nadšená, že kluci byli tak výborní, bez problémů, a že jsme přijeli v pořádku.

Rodiče, pochvalte své děti. Třeba to tak někdy nevypadá a ve všem si nerozumíte, ale jsou bezva.

Děkuji paní Bogdaniové, Božence Novotné, Báře Švecové a Lukáši Skalickému, kteří se mnou byli v Hradci a Ondřeji Kaválkovi děkuji za pomoc v pátek.

Jana Skalická

OBČANSKÁ PORADNA

Občanská poradna (OP) v Ústí nad Orlicí oslavila v únoru 5 let od svého založení. Poradci za tuto dobu získali dost informací

k tomu, aby mohli poskytovat kvalitní poradenství. Dokladem toho je získání certifikátu kvality v roce 2006, kterým se stvrzuje, že občanská poradna poskytuje vysoce kvalitní služby v souladu se standardy kvality občanských poraden.

Poradna byla v prosinci 2003 přijata do Asociace občanských poraden.

Poskytujeme poradenství v oblastech:

- sociálních dávek
- bydlení
- pracovních vztahů
- rodinných a mezilidských vztahů
- majetkových vztahů
- ochrany spotřebitele

Počet zodpovězených dotazů v jednotlivých letech naší působnosti.

Rok	Počet dotazů
2003	223
2004	387
2005	575
2006	704
2007	740
2008 (k 25.2.)	152

Občanská poradna Ústí nad Orlicí:

Pondělí: 8-11.30 12.30-17

Čtvrtek: 8-11.30 12.30-16

Kontaktní místo v Letohradě:

Úterý: 9-12

Mimo provozní dobu je nutné se objednat!!!

za OCH Marcela Náhliková

Den 22. února je ve skautském hnutí významný. Kromě toho, že se v tento datum narodil jeho zakladatel Robert Baden Powell a stejně tak jeho manželka Olave (světová náčelní), byl stanoven jako Den Sesterství. A to jako připomínka na přijetí „jemného pohlaví“ mezi skauty. Stalo se tak z jejich vlastní iniciativy dva roky po začátku činnosti chlapeckých oddílů. V tento den tedy slaví všechny sestry skautky svůj svátek. Je to den, kdy na sebe navzájem a na skautky po celém světě myslíme s vědomím sesterství, tzn. rovnosti a přátelství.

Skautky a světlušky (mladší skautky) z Letohradu se proto sešly v sobotu 23.2.08 v klubovně, aby spolu strávily společný den.

Připomenuly jsme si scénkou, jak to asi bylo na začátku, když v Anglii začaly v roce 1909 skautky existovat. Podělily jsme se o svoje zážitky při prohlížení fotek a kronik, a zpiňaly si.

Protože skautky a světlušky mají šikovné

Adopce na dálku

Naším, na dálku adoptovaným dítětem v Indii, skončí na konci března školní rok a děti budou mít dva měsíce prázdnin.

Během prázdnin se většinou účastní táborů, navštěvují své příbuzné nebo pomáhají rodičům. Po prázdninách, díky vám dárcům, mohou nastoupit do dalšího ročníku.

Do projektu „Adopce na dálku“ bylo ke konci roku 2007 zapojeno celkem 2697 sponzorů a dárců a 2970 dětí podporovaných ve studiu. V Letohradě jsme adoptovali 8 dětí, které stále navštěvují základní školu. Z dopisů od dětí víme o jejich prospěchu ve škole, víme, co chtějí dělat po ukončení základní školní docházky, víme o tom, jak tráví prázdniny a jak se daří celé jejich rodině. Dopisy od dětí jsou uloženy u nás na charitě a je možné si je zde přečíst (v angličtině) a prohlédnout vysvědčení a obrázky.

Výše příspěvku zůstává i na další školní rok na minimální částce 5000,-Kč. Skutečné náklady na školné podle typu školy jsou 6.500,- až 8.000,-Kč. Částku, která chybí, se partneři snaží získat z jiných zdrojů.

Peníze určené sponzorovaným dětem na školní rok 2008-2009 musí být odeslány na účet projektu „Adopce na dálku“ nejpozději do konce března. Kdo chcete ještě přispět na tento projekt, můžete tak učinit do 23. března 2008 do pokladničky v letohradském kostele nebo přímo na charitě.

Všem dárcům děkujeme.

za OCH Marcela Náhliková

FAZOLE

Připadají vám divem přizemním? Mýlíte se, vyrostou do třímetrové výšky. Každé jaro jich vezmu a zasadím hrst. Napíchají se do teplé země, zaliji a trochu přihnojí. Nějakou dobu se nic neděje. Pak vyrazí nahoru. Klíček dokáže nadzdvihnout i kámen, který mu chtěl bránit v cestě za sluncem. Jednoho dne barevně rozkvetou. Zahučí včelami. Některá z nich občas přinese pyl z fazolí docela jiných. Pak se vylíhnou lesklé lusky a uvnitř zase fazole. Co s nimi děláme? Sníme je. Rozdáváme je známým a stejně ještě zbyde. Alespoň jedna hrst musí zbyť. Hrst života na další rok. František Koukolík

ruce a bystré hlavy, mohly jsme se všichni těšit z neobyčejných výtvorů a například si procvičit paměť. Nechyběla pochoutka z banánů a čokolády ve tvaru trojlístku, jenž je znakem skautek a na závěr návštěva sestry Lenky, která nám přečetla zajímavý příběh o mraku a obdarovala nás takzvaným japonským kuřátkem.

Heslo skautek zní Buď připravena, a tak buďme aktivně bdělí, abychom mohli vítat nové zdánlivě všední i neobyčejné dny.

/HeJ

PRVOROZENÍ

Jednou jsme před hradeckým velkoobchodem (česky supermarketem) viděli tátu se třemi syny. Nejmladší byl sotva dvouletý, prostřední 3letý strašně řval a nejstarší 13-14letý kluk vlácel v rukách čtyři igelitky s nápisem Tesco. Táta zuřil, a nasazuje prostřednímu čepici, křičel na něj: „Tys tam zas vyváděl, ty zmetku jeden!“ Nemohl čepici ani zavázat, jak byl vzteklý: „Počkej, jak dostaneš v autě!“ V tu chvíli kluk ještě zesílil svůj pláč, běžel za svým starším bráchou, schouliil se ustrašeně za něj a chytil se ho za nohy. Jako když se dítě, hledající útočiště, drží máminy sukně. Nejstarší brácha se nemohl ani hnout, protože měl plné ruce tašek, a celou tu scénu nepozoroval škodolibě, jak to někdy bráchové dělávají, ale mlčky a smutně...

A tak jsem si říkala, jací jsou ty nejstarší děti pomocníci a jak u nich ty mladší lecky nacházejí oporu. Oni o to ti nejstarší ani nestojí ani si to nevybrali, ale dělají, co můžou na obě strany. Rodiče na ně (obvykle nevědomě) volají častěji než na ostatní děti, protože vědí, že se spíše dočkají pomoci. Nejmladší děti zas jdou k nejstarším více než k prostředním, protože už jsou „velcí“ a důvěryhodnější.

Ale co je tohle proti minulosti? Co je to proti tomu, když prastrýc Josef musel v 11 letech jako nejstarší, po smrti svého otce ve válce, převzít starost o hospodářství a obživu celé rodiny... Co je to proti tomu, když prateta Marie, nejstarší sestra čtyř bratří, od 14 let musela sloužit a pracovat ve fabrice. Že byla doma k práci, to je nabíledni, navíc v manželství musela snášet prudkého člověka... Co je to proti tomu, když prateta Josefa se tak přičiňovala prací na poli a výchovou dětí po širokém příbuzenstvu v době válek a nouze, že se sama ani nevdala...

Podobné osudy najde ve své rodině každý a samozřejmě nejen u prvorozených, takže prosím druho-, třetí- a následně rozené, aby mě nepodezírali z předpojatosti. Tohle mě jen napadlo při pohledu na tříletého ječícího mrňouse, který se skrýval před tátou u svého staršího bráchy a byl rád, že ho má... /M

PROČ SE PŘI POHŘBU DĚLÁVÁ RAKVÍ KŘÍŽ VE DVEŘÍCH KOSTELA?

Tento zvyk má daleké kořeny. Naši zbožní pohanští předkové věděli, že nemají svůj život jen ve svých rukách. Snažili se udržovat dobré vztahy se všemi silnými sousedy. Včetně božstev a duchů. Aby je nestrašili duchové zesnulých, čarovali na prahu svých domovů. Práh byl vždy velice důležitým místem domu, na prahu stály veřeje, práh překračovali vstupující do obydlí. Přicházejí s dobrým nebo zlým úmyslem? Získat dobrou ochranu před nevídanými vetřelci bylo vždy důležité, i my si pořizujeme čím dál bezpečnější dveře a zámky.

Když k nám přišli křesťanští misionáři, pomáhali našim předkům zbavovat se strachu a magie – získávat skutečnou nebo pomyslnou moc nad druhými. Naším předkům říkali, duchů zesnulých se nemusíte bát, až budete vynášet nebožtíka při pohřbu z domu, místo čarování nad prahem udělejte s rakví kříž, poručte jej do Jména Otce i Syna i Ducha svatého.

Tak se to po staletí dělalo, aniž lidé už dávno věděli proč. Když přestaly pohřby z „domu smutku“, začali lidé křížovat s rakví práh kostela.

Ještě před třiceti roky na faru přicházeli někteří Rómové pro svěcenou vodu. Báli se strašeni zemřelých, tak jsem je uklidňoval, že zesnulých se bát nemusíme, ti už vědí, že zlo je nesmyslné. Vyprávěl jsem jim, že jsem v cizích zemích vícekrát spal na hřbitově - tam je bezpečno, nikdo v noci na hřbitov nechodí, ani opilci. Dnes už to tolik neplatí, občas hřbitov navštíví zlodějí.

Kříž s rakví tedy není nutné dělat. Důležitý je náš postoj k zesnulému, naše ochota ke smíření s ním a s druhými. Naše přejícnost a přátelství k němu. *Václav Vacek, farář*

DOBŘÁ VŮLE

Zdvihl jsem sluchátko, vytočil číslo a čekal. V telefonu však cosi zaškrábalo, a než jsem se nadál, „vstoupil“ jsem do úplně cizího rozhovoru s naléhavým ženským hlasem: „Proč mi nevěříš, že tě mám ráda?“ Ovšemže jsem začal být zvědavý a vůbec neučinil, co se sluší a patří, zvláště když se ženský hlas chvěl takovou opravdovostí. „To jsi měla říct dřív. Už je pozdě,“ řekl na to studeně mužský baryton. A žena: „Ne, to není možné!“ Její hlas teď zněl jako sanitní houkačka, takže nevšímát si tak zjevného dramatu se mi jevilo neudržitelné. „Nebreč a vyrovnej se s tím,“ opakoval dvakrát za sebou muž do škytavého vzlykotu. Jako gejzír vroucí krve neznámá žena vykřikla: „Ne, ne!“

Teprve teď mě touha solidárnosti s neznámou nešťastnicí přemohla a – slušnost, neslušnost – vmisil jsem se mezi ně. „Prosím vás, pane, nebuďte tak krutý... Haló, slyšíte mě? Určitě vás má ráda.“ Jenomže muž ani žena mě neslyšeli, protože se týrali ještě chvíli dál, až najednou v aparátu zase cosi cvaklo a rozhostilo se hrobové ticho. Přepadla mě úzkost, totiž nejen z toho krutého „milostného“ dialogu, ale především z vlastní bezmocnosti zabránit jasněmu neštěstí, třebaže se týkalo úplně cizích lidí. Jenomže existuje vůbec nějaké neštěstí člověka, které by současně nebylo neštěstím všech? A co tedy dělat, než být s každým, kdo trpí, než s ním soucítit buď voláním, nebo aspoň tichou vzájemností, když už pro samotný čin někdy nezbyvá ani čas, ani místo, čili mít aspoň tu dobrou vůli, jakkoliv se nikde přímo nepromítne. Opravdu nikde? Ó, nikoliv.

Dobrá vůle přece už tím, že stojí na počátku všech lidských pohnutek, počínů a přítomných i budoucích proměn, se podle mého nemůže jen tak ztratit či vyprchat ze světa pouze proto, že nebyla vyslovena nebo nemohla pohnout všemi tak do sebe zakouslými, jako je hněv, podezřavost, nepochopení a nenávisť. Dobrá vůle je totiž nadána docela zvláštním fluidem, a to způsobem tak nesmazatelným, jakým jsou prosyceny třeba světnice našich matek a vůbec všechny domy posvěcené láskou a svorností. Řekl bych to takhle: ta žena a muž v telefonu mě sice nezasklechl, a přece si ve vši skromnosti troufám říci, že jsem nejen „vstoupil“ do jejich rozhovoru, ale přímo do kolbiště světa, ano, že se dokonce cosi pohnulo vpřed, přinejmenším ve mně, někde v těch místech, kde srdce buď věrně tepe, nebo netečně spí. Povzbudilo mě zkrátka, že jsem nemlčel, a to je cenný vklad i pro příště, nehledě na to, že jsem pochopil, že i sebevětší lidská bezmocnost je proti dobré vůli bezmocná. *Věroslav Mertl*

FOTO: Jindřich Štreit

Já že s tebou nemám cit? Kdo by ho měl mít, když ne já? Copak jsem tě nechovala takhle mrňavou, když ses postavila na nohy, bylas mi po kolena, capalas kolem stolu a stahovala ubrus, všecko letělo dolů. Musela jsem mít oči na stopkách, lezlas do kamen a otiskovala špinavé prsty na zeď.... Vůbec ne, nic ti nevyčítám, jenom se přestaň tvářit tak zoufale a pojď sem! Co jsi? Moje malá – co? Moje malá myšička!

Mám si to nechat, prosím. Víš dobře, že kdybych mohla, udělala bych pro tebe všecko na světě. Celé tvoje trápení bych ráda vzala na sebe. Ale jsou věci, které musíš přestát sama. Nemožu ti pomoci, musíš poslechnout.

Madlou z cihelny se neoháněj! Madla se narodila ve chlévě, ty v paláci. Já vím, že za to nemůžeš, ale je to tak, s tím se musíš smířit. Tvůj otec, pan král, chce jenom tvoje dobro. Je přísný, ale zlý není, křivdíš mu.

Proč Madle říkají běhna, ačkoli chodí pomalu, to ti vysvětlím jindy. Teď na to není čas.

Že to není k vydržení? Ale je, má zlatá! Člověku se někdy zdá všelicos a nakonec to vydrží celý život.

Vzmuž se, jsi královská dcera. Jednou nastoupíš na trůn, vidím tě v bílé a zlaté, široko daleko nebude krásnější nevěsta.

Cha! Utečeš do lesů, kde tě nevypátrají? Nemáš o lese ponětí, děvenko. Napadne tě dravá zvěř, utoneš v bažině, dej pokoj, vždyť se bojiš i ve dne, když jdeme do sklepa, držíš mě za ruku. Představ si, je noc, jsi sama, ve větvích skučí... No tak, nic neskučí, jsem u tebe. Božínku, celá se třeseš!

Cože jsem? Ošklivá babizna? Nejsem sice žádná krasotinka, ale slušní lidé mi to nepripomínají.

Mýlíš se. Jsem na tvé straně, stojím vždycky při tobě, tak jsem bláhová. Samozřejmě že se nikdo neptal na tvé mínění, pan král má právo poroučet.

Ty ses rozhodla jinak? Milá zlatá, na to jsi ještě moc malá! Neděvej se na mě tak. Vyjďme si spolu do polí, uvidíš zajíčka.... Ty už mě vůbec nemáš ráda? Až budeš královnou, dáš mě pověsit a hodit do hladomorny? Do té doby se budeš muset rozhodnout pro jedno, to se nedá kombinovat.

Povídám ti, aby ses nedívala tak nešťastně! Jsem z toho celá pryč, tys to se mnou vždycky uměla!

Že nikdo netrpí jako ty? Ale jdi! Ať Madla ukáže, jak hraje po výprasku všemi barvami. Tobě jsem naposledy naplácala, když jsi snědla asparágus, ani si na to nepamatuješ.

Z čeho? Z kamene? To zrovna nejsem, ale vyhovět ti taky nemohu.

Žádné zítra! Pojď sem! I kdybys vyváděla sebevíc, krk a uši si budeš mít každý den!

Květa Legátová

ELINKA

Všimáte se také, jak kolem nás pomalu ubývá rázovitých postavíček starších lidí? Mnozí z nich už tím, jak vypadají, jak chodí a jak se tváří, o sobě vypráví. Někdo chodí zajímavě postrojen, jiný nakupuje 40 let s jedinou spravovanou aktovkou nebo s originálním vozítkem, za dalším se táhne pes, podle zelenožlutého šátku poznáte z dálky tetičku a podle šedého kabátu strýčka...

Gabriela Jansová, řečená Elinka, toho byla zářným příkladem. Vždycky byla dobře naložena, ruku vám tiskla o něco déle než ostatní, a o každého projevovala živý zájem. Byla milovnice zvířat, mívala několik koček, slepice i psa. Kdo se chtěl zbavit kočky, dal ji Elince, a ona kočkám přála a často jim kupovala kuřecí droby. Jednou prý zachránila psa před utracením, když si ho nevyléčitelně nemocného vzala domů. Svěrázné rady měla i co se týče chovu slepic. „Co děláte se slepicí, když kvoká?“ ptal se jí jeden hospodář, „dáte ji pod síto nebo ji máčíte ve vodě?“ A Elinka odpověděla: „Kdepák, já jí dám namočený rohlík, a je to!“

Byla pohostinná a vděčná za každou, byť sebemenší, pomoc. O hmotné statky se moc nestarala, několikrát prý dokonce ztratila důchod. A co bylo pro Elinku nejtypičtější, to bylo jízdni kolo. Děti z příbuzenstva jí prý říkali „nesmrtelná teta“, protože několikrát se na kole potloukla, ale jen co se vzhopila, hned zase sedla na kolo. Mnozí z vás asi zažili, že večer, na neosvětlené cestě se ze tmy ozvalo: „Pozor, jedu!“

Tak Elinka už se na nás neusměje ani nepřeje, ať se hezky vyspíme. To velké dítě se srdcem na dlani už se prohání na kole někde jinde... *M*

SVĚDOMÍ TRESTÁ I V POSTMODERNÍ DOBĚ

Hannah Arendtová kdysi napsala, že z mravního hlediska je nejhorší to, že lidé ztratili víru v Poslední soud. Ti, kteří jednali dobře, nevěří, že budou oceněni, ti, kteří žili špatně, se přestali bát potrestání. Při nedávném sedmáctém výročí převratu v listopadu 1989 mnozí rozhořčeně opakovali, že ti, kdo kdysi spolupracovali s komunistickým režimem, nejenže nebyli potrestáni, ale nadále se mají dobře. Kde je tedy spravedlnost?

Nedokáží přesně odpovědět, ale domnívám se, že v našem svědomí. Až na anetické psychopaty jsme totiž nadáni schopností rozlišovat dobré a špatné jednání, i když se podle toho neřídíme. A naše svědomí, přestože ho utloukáme různými omluvami, výmluvami a racionálními argumenty, k nám občas promluví i v nečekaných situacích.

Nedávno jsem se zúčastnila abiturientského setkání, sešli jsme se desítky let po maturitě. Trochu vtípů o latináři, vzpomínky na rozbitá okna v tělocvičně... Pár skleniček alkoholu však nakonec vyprovokovalo diskuzi. Bohouš s Pavlem si začali vyčítat, jak se kdo z nich před lety angažoval ve studentské buňce KSČ, kdo se koho bál a kdo potom za svoji konformitu získal různé tituly a udělal lepší kariéru.

Zajímavé, řekla jsem si, moji bývalí spolužáci se přou o mravní hodnoty v době, v níž dodržování morálních principů je „nemoderní“, v době, v níž se vše dá koupit, prodat, zkeslit a znovu si zdůvodnit objektivními podmínkami, historickými zákonitostmi nebo postmoderním přístupem, který nám umožňuje tato mravní kritéria přeformulovat.

Že by měl pravdu Jean-Paul Sartre? Ten nevykreslil Peklo jako místo, kde hoří oheň a těla trpí, ale jako krásné zařízení penzion s centrální místností, ve které si lidé vyprávějí svoje životní příběhy. Napřed vtipkují, připomínají své úspěchy, stylizují se, ale postupně se dostávají k podstatě toho špatného, co kdy udělali. Zrada přátel v boji, utrpení dítěte, výsměch vlastní matce, podvedení chudáka... Peklem není vnější potrestání, ale naše vlastní výtčky. Napřed nepřiznané viny, ale potom o to horší marné a nečekané sebeobviňování a sebeobhajování, která z nás v Pekle již nikdo nesejme.

Zatímco si moji vrstevníci vzájemně vyčítali kolaboraci s komunistickým režimem a konformitu, další spolužák, námi dívkami vždy obdivovaný donchuán, se rozplakal při vzpomínce na smrt své manželky. Tolikrát ji podvedl, ale už nikdy se jí za to nemůže omluvit.

Závěr? Immanuel Kant měl pravdu. Nejen hvězdné nebe nade mnou, ale i mravní kodex v nás samých mě v postmoderní a zdánlivě jen prospěchářsky orientované době udivuje a současně mě jeho existence těší a povzbuzuje. Nejsme ztracená generace. Jen by mě zajímalo, co si budou za padesát let vyčítat dnešní maturanti!

Jiřina Šiklová, Týdeník Rozhlas

Paní Mgr. Zita Homolková je sociální pedagožkou v Domově pro matky s dětmi v Hradci Králové (kterou provozuje Oblastní charita HK)

Pracuje s dětmi, dlouhodobě neúspěšnými ve škole, vykazujícími problematické chování ve vztahu s vrstevníky i s dospělými autoritami. S dětmi, které často žijí pouze s matkou, ve skromných materiálních podmínkách, v nestabilním rodinném prostředí. S dětmi, které vystřídají během školního roku i několik škol, protože se neustále stěhují. S dětmi, které jsou svědky či přímými účastníky domácího násilí.

Zito, jak se Vám daří pomáhat dětem, které si nesou takovou tíži?

V běžných životních činnostech bývají tyto děti obvykle dosti zdatné. To proto, že jsou zvyklé se o uspokojování mnohdy základních životních potřeb postarat sami. Umí si ledascos připravit k jídlu, postarat se o své ošacení, jsou zvyklé starat se o svou zábavu ve volném čase a zvládají sebeobslužné činnosti, dalo by se říci, na jedničku. O mladší sourozence pečují se samozřejmou zručností a smyslem pro zodpovědnost. V této oblasti se zdají být mnohem vyspělejší než jejich rodiči opečovávaní vrstevníci. Na první pohled mohou dokonce působit dojmem, jakoby byli o dva tři roky starší, než skutečně jsou.

Naivně optimistickým pohledem bychom mohli nahlížet na přednosti těchto dětí nějak takto: „Jednou z nich budou stateční a otužilí lidé, vždyť nevládnost a tíha životních okolností formuje pevný charakter.“ Ve smyslu podobného příoměru o tom, že přiměřená špína utužuje obranyschopnost.

Pohledem pedagogického pesimismu bychom tyto děti považovali za „beznadějně“ z hlediska možnosti minimalizovat dopady tolik tíživých životních okolností, které z nich beztak jisto jistě formují kriminálníky a delikventy.

Takové dítě bývá ve školním prostředí často označeno za „problémové“. Pozornost pedagogických pracovníků tak může být dlouhodobě upřena pouze na ony nevhodné projevy chování dítěte. Pozitivní potenciál pak bývá zcela opomenut, nehledán a nerozvíjen. Domnívám se, že je zcela zbytečné zmiňovat, jaký má takový postoj, který je v první řadě orientován na problém dítěte, důsledek... Dítě se stává ještě více problémovějším. Vždyť to od něj beztak všichni očekávají. Celá situace pak může vygradovat k volbě represivních opatření – ke korekci nevhodného chování se užívají tresty, poznámky, vylučování ze skupin „pozitivních“ vrstevníků na okraj společnosti, diagnostické a výchovné ústavy atd. Kruh se uzavírá... z těchto dětí pak máme přesně to, co jsme od nich očekávali. Respektive nedali jsme jim šanci vyrůst do jakékoli jiné podoby.

Z mého pohledu a zkušenosti se jedná o děti,

kteří to v životě opravdu nemají lehké. Nevělné životní podmínky je těžce poznamenávají. Důsledkem bývá absence či pokřivení základních společenských návyků, hodnot a norem, nízká schopnost empatie, známky agresivity, nízká motivace k výkonu, deprivace. Pozitivní potenciál je však neodiskutovatelný. V každém z těchto dětí je přítomná přirozená tendence k „dobrým věcem“. Rády si hrají, rády objevují nové věci, jsou zvědavé, zvědavé a tvořivé. Přejí si být přijímané a mnohdy pro to udělají skutečně cokoli, aby je alespoň někdy opravdu kdokoli přijal...

V době, kdy jsem před šesti lety spoluzakládala dětský volnočasový klub v Domově pro matky s dětmi v Hradci Králové, jsem promýšlela a hledala takovou výchovnou koncepci, která by se zaměřovala především na podporu a **rozvoj pozitivních tendencí**

těchto dětí. Přála jsem si pro ně vytvořit zajímavé a lákavé prostředí, ve kterém by mohly tvořivě pracovat a realizovat své nápady. Prostředí, které by mohly vnímat jako vstřícné a přijímající. Jak to udělat, aby se cítily ve volnočasovém klubu dobře a svobodně a abych se přitom nemusela stále zabývat výchovnými korekcemi jejich nevhodných způsobů chování (neslušnost, vulgarita, agresivita, intolerance) ? A ještě navíc jim byla schopna nabídnout pozitivní vzory chování, normy a hodnoty? Zprvu se mi to zdálo skoro neřešitelné. První týdny práce s dětmi byly opravdu náročné. Postupně jsem odkládala své pečlivě vypracované přípravy a představy o tom, co všechno na kroužcích společně vytvoříme a vyrobíme. Většina času byla beztak vypořebenována na vysvětlování, poučování a ukázkování velmi rušné atmosféry. Nakonec z toho byly vyčerpané i děti. Nemohly se na práci dostatečně soustředit, jejich úsilí bylo upachtěné a já na pokraji sil. Co s tím? Jasně jsem vnímala, že se děti tak chovají ne proto, že by chtěly prvoplánově zlobit a narušovat společnou činnost. Ony to prostě jinak, lépe neumí... „Kdyby byly ochotné a schopné respektovat doslova

hrstku základních pravidel, která upravují a ochraňují dobré vztahy mezi lidmi,“ říkala jsem si, „atmosféra by byla úplně jiná“. Zprávy ze školních či jiných výchovně-vzdělávacích zařízení byly ale více než výmluvné. Tyto děti vůči pravidlům a normám permanentně vzdorují. Zapochybovala jsem, zda mé optimistické vize nejsou příliš naivní. Jak nabídnout dětem pravidla tak, aby je mohly a snad dokonce i chtěly přijmout? Uvažovala jsem nad tím, proč a jak já ve svém životě přijímám „pravidla“. Odpověď nebyla těžká. Protože vím, že jsou pro mě více výhodná než omezující. Mnohá z nich mě dokonce ochraňují před mnohými těžkostmi.

Rozhodla jsem se „**jít s kůží na trh**“, a nebo jak se dnes často užívá, „být autentická“. Svolaala jsem do volnočasového klubu všechny děti, které jej navštěvovaly. Krátce po té, co jsme se pohodlně usadili do diskusního kroužku, jsem direktivně vymezila pár jednoduchých pravidel, která je nezbytně dodržovat, abychom si mohli společně popovídat. Kupodivu jsem je v průběhu našeho setkání musela připomenout jen párkrát. Dětem jsem nabídla jako téma či otázku do diskuse, jak se na společných volnočasových činnostech cítí. Doufala jsem přitom, že alespoň jedno dítě ve své reflexi zmíní, že ho rušnost prostředí rozptyluje a otravuje. Na to jsem měla v plánu navázat svou autentickou výpovědí o vlastních pocitech. Ukázalo se, že jsem děti podcenila. Na klima mírné anarchie si stěžovali i ti největší „rušitelé“. Svou reflexi v závěru diskuse jsem v podstatě jen shrnula to, co již bylo řečeno. Dětem jsem pak nabídla řešení. „**Pojďme si napsat pravidla, která nás toho problému zbaví.**“ Děti ve shodě souhlasily a s velkou dávkou elánu se pustily do práce. Pravidla tvořily v malých skupinkách a v závěru rokovaly o tom, která do soupisu skutečně zanést a která jsou zbytečná. Byla jsem velmi překvapená, jak jsou na sebe děti přísné. Obsah i počet pravidel naznačovaly, že svoboda některých dětí bude zkorigována velmi zásadním způsobem (např. „neskákat si do řeči“ nebo „žádné urážky a pomluvy“). Nakonec jsme dohodnutá pravidla sepsali na velký arch papíru, tvůrčím způsobem výtvarně dotvořili a vyvěsili na stěnu v klubu. Posledním, takřka rituálním úkonem, bylo podepsání pravidel každým, kdo s nimi souhlasí. Všimla jsem si, jak moc byla atmosféra najednou jiná.

Možná si někdo pomyslí, že tím to taky skončilo a vše se postupem času vrátilo opět do „starých kolejí“. Nebylo tomu tak. Děti pravidla přijaly za své. S velkou důsledností a odpovědností dodnes upozorňují nejenom na porušení pravidel ty druhé, ale kupodivu hlásí i své vlastní přestupky ještě dříve, než je vůbec stihnu zaregistrovat. Někdy se tvářím, že o přestupku nic nevím, ale to mi prostě neprojde... A co by to bylo za pravidla, kdybychom se nedohodli také na trestu

PO VOLBĚ

Tak mne to šťastně minulo: spadl do toho zase Václav Klaus.

Jistě nejsem sám, komu při různých příležitostech napadá, co bych na tom místě dělal sám. - Především bych zůstal v našem bytě ve Veletržní a na Hrad jezdil jenom do práce. Jezdil bych tramvají, to by bylo nejučinnější: snadněji bych pak mohl různé věci zakazovat a seškrtávat. Auta na Hradě byla by česká...

A pak bych si všimal věci, které mi vadily jako neprezidentovi, a snažil bych se je měnit. Kdyby mi to nešlo, za půl roku bych s tím sekl. Od zainteresovaných osob a společností dal bych si vypracovat definici jevů a činů, jež zošklivují svět. Cíl: návrat k čistotě, jednoduchosti. Na prvním místě byla by reklama, ten drzý útok nevychované dotěrnosti a nevkusu všude. Houkání sanitek a policejních aut bych zeslabil o polovinu, aby se lidé na ulici nelekali a děčka v kočárku nedostávala záchvat. Zakázal bych, totiž působil bych k zákazu kácení stromů u silnic: strom je cennější než opilec nebo vůl, který neumí jezdit autem. Zakázal bych, totiž působil bych k tomu, aby byl zakázán noční provoz zastaváren: jaký člověk musí cosi zastavit v noci? Slušný otec rodiny? Vyslovil bych se proti olympiádě v Praze: proč? Protože mnohé k ní muselo by se stavět jen pro ni, a jsou přednější věci. Netřeba tahat cizince do Prahy, stejně už tu potkávají jen sami sebe. Fotbaliště na Letné bych vykázal na okraj města. Zakázal bych dětem nosit do školy mobily. (Jak je to ve Francii, pra-

za jejich porušení, vidíte? I ten si děti vymyslely docela krutý: „Třikrát porušíš pravidlo a musíš odejít z volnočasového klubu.“ Čas od času toto restriktivní opatření musím použít, i když bych to někdy nejrady neudělala. Z pozice své role, kdy dohlížím, aby byla pravidla spravedlivě uplatňována, však musím být i já disciplinovaná :o).

Ačkoli pravidla jednou za čas obnovujeme – to když se skupina dětí obmění, přestávají být centrem jejich zájmu. Prostě je berou jako automatickou součást volnočasového klubu. Nerevoltují proti nim – vždyť si je sami vytvořily. A klima aktivit se zásadním způsobem proměnilo. Jen minimum času věnují ukázkování dětí. Takřka se tím nemusím zabývat. Děti nejlépe vědí, jak se mají chovat. Velkou odměnou nám je čas trávený ve smíru, který můžeme plně využívat k tomu, co nás opravdu baví.

Jednou jsem kdesi četla, že problémové děti jsou jako růže. Potřebují víc péče. Ostatní květiny stačí trochu zalít a ony rostou. Růže ne, ty potřebují zvláštní péči. Potřebují ořezávat a ošetřovat, aby rostly. Jiné květiny může malé dítě otrhávat, tahat a mačkat, a přesto vydrží na vašem stole týdny. Když budete zacházet hrubě s růží, zvadne vám v ruce nebo vás bodne a budete krváčet.

vil náš Martin.) V restauracích a kavárnách bych zakázal pořad jakési vysílání; návrat k původnímu účelu místa.

V trestněprávním oboru bych působil k tomu, aby za trestné činy byli souzeni rodiče. Vandalství a menší krádeže byly by trestány tělesně; protože vězení mizerné lidí neboli. Velcí zloději, lupiči, podvodníci by krom vězení museli škodu nahradit: třeba i nucenou prací ve státních dílnách, třeba do smrti. Protože to je přirozené! Zrušený trest smrti bych nahradil výrokem o ztrátě práva na život: kdo zabije, proč by sám měl žít? Vrah by se zabil sám jedním ze způsobů, které by mu soud nabídl. Stál by před důsledkem svého názoru a skutku, to je přirozené.

Z našich nedávných dějin musíme přijmout poučení. S pádem komunismu vrátily se příčiny, z nichž vznikl. Chování kapitalistů musí se tedy změnit. Vlastník ať odpovídá společnosti za svou činnost do té míry, do jaké na společnost působí. Je absurdní, aby vydělával miliardy a přitom zdražoval své výrobky tak, že ty potom vedou ke zdražování další výroby; kde je rozum a odpovědnost? Podnítil bych úvahu o tom, že neslušné škodlivé jednání je zakázáno, i když zákon je umožňuje. Odsouzený zločinec ať ztrácí volební právo. Studium ať je placeno, a kdo na to nemá, ať dostane. Ve zdravotnictví by platili pacienti, kteří na to mají, ti druzí by neplatili. Kuřáci by platili v každém případě.

Ve vzteku k Evropské unii bych navázal na svého předchůdce: unii bych definoval jako společenství samosprávných států. Jednotná právní úprava by se týkala hlavních společných věcí; což není pivo, brambory, víno, výtahy... Mezi lepšími prezidenty bych hledal takové, s nimiž bych se shodl v tom, že kapitál a trh nemají poroučet v politice, když jsou přirozené jejími výpěstky a produkty. Vůbec bylo by dobré, kdyby vznikl nějaký sbor Evropanů, kteří by se našli a prohlásili ve své funkci sami. Jednali by o dění, poměrech a o vývoji. Vydávali by své nálezy, jež by neměly právní platnost, ale byly by stálou diagnózou o stavu demokracie.

Ludvík Vaculík LN, 19.2.2008

Navlékám si tě den co den na ruku jako prsten
abyš vždy byla znamením
znamením velké jistoty
a spravedlnosti tohoto světa

Aby lampy připravenosti
v srdci nikdy nepohasly
Už kdysi dávno někteří
navzájem se pozdravovali
Memento mori

A přítom jejich tváře
zářily úsměvem
a duše byla plná pokoje
Protože bez tebe
smrti Kristem přemožená
by nevyrostl ze zrna klas

a zjara by jabloň nerozkvetla
protože jen přes tebe
cesta se věrným otevírá
do Nového Jeruzaléma

Josef Veselý

Foto: Alena Linhartová

Dvanáct kroků Anonymních Alkoholiků

1. Přiznali jsme svoji bezmocnost nad alkoholem – naše životy začaly být neovladatelné.
2. Dospěli jsme k víře, že síla větší než naše může obnovit naše duševní zdraví.
3. Rozhodli jsme se předat svoji vůli a svůj život do péče Boha, tak jak ho my sami chápeme.
4. Provedli jsme důkladnou a nebojácnou morální inventuru sami sebe.
5. Přiznali jsme Bohu, sami sobě a jiné lidské bytosti přesnou povahu svých chyb.
6. Byli jsme zcela povolní k tomu, aby Bůh odstranil všechny tyto naše charakterové vady.
7. Pokorně jsme ho požádali, aby naše nedostatky odstranil.
8. Sepsali jsme listinu lidí, kterým jsme ublížili a kterým to chceme nahradit.
9. Rozhodli jsme se provést tyto nápravy ve všech případech, kdy situace dovolí, s výjimkou, kdy toto počínání by jim nebo jiným uškodilo.
10. Pokračovali jsme v provádění osobní inventury, a když jsme chybovali, pohotově jsme se přiznali.
11. Pomocí modlitby a meditace jsme zdokonalovali svůj vědomý styk s Bohem, jak jsme ho chápali my, a modlili se pouze za to, aby se nám dostalo poznání jeho vůle a síly ji uskutečnit.
12. Výsledkem těchto kroků bylo, že jsme se spirituálně probudili a v důsledku toho jsme projevíli snahu předávat toto poselství ostatním alkoholikům a uplatňovat tyto principy ve všech záležitostech.

SVOBODA SLOVA V CÍRKVI A UMĚNÍ DIALOGU

zkráceno

...Je namístě prohloubit představu o tom, jak vypadá opravdu křesťanská a plodná diskuse neboli dialog.

Nemá to být hádka ve smyslu slovního utkání, při němž jde především o sebeprosažení, a proto převládají emoce nad rozumem; cílem je „mít pravdu“, ne poznat pravdu. Uvolnění citových zábran dává vyplout množství iracionálních momentů, naskládaných pod prahem vědomí, a ty blokují rozumné uvažování. Je třeba vědět, že tu často působí obava jednak o vlastní „tvář“, jednak o osobní „víry“, na které člověk zavěsil své naděje, jistoty, štěstí atd. a bojí se, že se mu jeho mentální svět rozkymácí. Nikdo není úplně prost předsudků, ale čestný člověk cítí povinnost odhalovat je a osvobodovat s od nich. Východiskem je pokora: Každý se může mýlit, tedy i já, každý může mít pravdu, tedy i ten druhý. Hledíme ji společně.

Na opačném pólu, ale právě tak neplodná, je nezávazná výměna názorů. Debaty u piva nebo povídání u kávy, kde si každý řekne své, aniž ho opravdu zajímá mínění druhého nebo skutečná pravda.

Jiná věc je diskuse, polemika, vědecký spor, tj. kritické probírání nějaké otázky z různých hledisek třibením různých názorů. Jejich výměna může probíhat zcela klidně nebo až bouřlivě, ale podstatné je pátrání po pravdě.

K etice diskuse však patří kromě úsilí o pravdu ještě druhý aspekt: dobrý vztah k partnerovi. On přece není pouhým prostředkem k poznání a nikdy se nesmí stát prostředkem k manifestaci mé převahy. Ať je výsledek pře jakýkoli, oba by se měli vždycky rozejít „sportovně“, tj. prokázat si vzájemně úctu člověka k člověku. Hodnota lidské osoby není menší než hodnota sebevýznamnějšího poznatku. Křesťan si za „úctu“ dosadí „lásku k bližnímu“, v níž je navíc obsažena přízeň, laskavý a taktický zájem o druhého člověka. Takto chápaná diskuse je testem lásky. Kromě toho dává příležitost posilovat mezi lidmi kladné vztahy porozumění, blízkosti, přátelství, které unese i velké rozdíly v názorech. Z toho už snadno vyplyne také způsob rozhovorů: zdvořilý, ohleduplný, ale současně připravený užít popřípadě i důrazných slov v zájmu pravdy člověka. Tyto dva rysy charakterizují dialog, což je věc pociťovaná právě v naší době jako nesmírně důležitá. Církev vede dialog se světem, snaží se o něj názorově a mocenské bloky, dialog se stává nezbytnou součástí soužití v manželství atd. My křesťané jako lidé evangelia, jako bratři, máme všechny důvody mluvit mezi sebou dialogálně. To znamená stále se tomu učit.

K umění dialogu patří především vnitřní dis-

pozice. Abychom neupadli do bezděčného trumfování a jiných špatných triků, potřebujeme si předem upravit duši. Otevřít ji poctivě a pokojně pro pravdu a pro partnera rozhovoru. Prakticky: pozorně mu naslouchat s vůlí pochopit, co říká, z čeho vychází, jaké má důvody, o čem mu jde, proč se vyjadřuje právě takovým způsobem. Jen tak se vytvoří oboustranné ovzduší důvěry, nutné pro plodný dialog.

Zadruhé však musí dialog vyloučit všechno, co čpí demagogií. V průběhu dialogu je příkazem poctivost podání, argumentace i kritiky. Na středověkých univerzitách se pěstovaly disputace („učená hádání“), při nichž musel být respektován přísný řád: věcné vyjadřování bez řečnických způsobů, každý má možnost říci a dopovědět svoje, musí se držet daného tématu, každé tvrzení se musí odůvodnit věcně i logicky správně, cokoli řečeného se může odmítnout, ale jen

Foto: Jiří Pekárek

z rádných důvodů, které nato protivník kriticky prověří.

Demagog naopak utíká od tématu a chytá se vedlejších drobností, popř. načne novou otázkou. Nesnáší souvislosti a celkový pohled, protože potřebuje kalit vodu polopravdami. Využívá slabých stránek člověka, apeluje na jeho vžitě chuti i nechuti, předsudky a touhy. Vysmívá se a znevažuje. Žongluje s izolovanými fakty a citáty. Rád nadhazuje spektakulární příklady, jako by měly obecnou platnost.

V každém z nás – v obhájících starých pravd i v průkopnicích nových pravd – číhá na svou příležitost dobře skrytý demagog. Je na nás, abychom si ho navzájem bratrsky objevovali. Pravý dialog je přece jeden z naprosto základních kamenů civilizace lásky, kterou jsme povinni budovat v této nelaskavé době. Jinak – jaká je to sůl země, to naše křesťanství?

Oto Mádr (převzato z Informací o církvi 1986/7) Teologické texty 1/2007

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

sobota 8.3. 18 h. Lukavice
neděle 9.3. 5. postní
7.15 h. Letohrad Ex 37,12-14
8.45 h. Lukavice Ž 130
10.15 h. Letohrad Řím 8,8-11
J 11,1-45

sobota 15.3. 18 h. Lukavice
neděle 16.3. Květná neděle
sbírka na Plošné pojištění
7.15 h. Letohrad Iz 50,4-7
8.45 h. Mistrovice Ž 22
10.15 h. Letohrad Flp 2,6-11
Mt 26,14-27.66
15.00 h. Letohrad - bohoslužba pokání

Zelený čtvrtek 18 h. Letohrad
Velký pátek 14 h. Letohrad - setkání s dětmi
18 h. Letohrad

neděle 23.4 ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ
sbírka na opravu orlického kostela

5.00 h. Letohrad 1. Gn 1,1-2,2
Ž 104
2. Gn 22,1-18
Ž 16
3. Ex 14,15-15,1
Ex 15,1-6.17-18
4. Iz 54,5-14
Žl 30
5. Iz 55,1-11
Iz 12,2-6
6. Bar 3,9-15.32-4,4
Ž 19
6.30 h. mše 7. Ez 36,16-17a.18-28
Ž 42
8. Řím 6,3-11
Ž 118
9. Mt 28,1-10

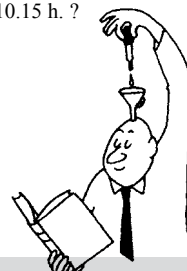
po bohoslužbě společná snídane v Orlovně
10.15 h. Letohrad

Pondělí velikonoční Sk 2,14.22-33
7.15 h. Letohrad Ž 16
8.45 h. Mistrovice Mt 28,8-15
10.15 h. Lukavice

sobota 29.3. 18 h. Lukavice
neděle 30.3. 2. velikonoční
7.15 h. Letohrad Sk 2,42-47
8.45 h. Mistrovice Ž 118
10.15 h. ? 1 P 1,3-9
Jan 20,19-31

pondělí 31. Slavnost Zvěstování Páně
7.30 h. Letohrad

sobota 5.4. 19 h. Mistrovice
neděle 6.4. 3. velikonoční
7.15 h. Letohrad Sk 2,14.22-28
8.45 h. Lukavice Ž 16
10.15 h. ? 1 P 1,17-21
Lk 24,13-35

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741